

[A-50]

Sardar Patel University

M. A. (Final) (External) Examination Sanskrit (New)

Monday Date: 19/07/2021

Time: 02.00 P.M. to 04.00 P.M.

MAFESAN504; Unseen: Essay, Translation (Sanskrit to Gujarati & Gujarati to Sanskrit),
Question from Sanskrit Paragraph

Total Marks: 70

પ્રશ્ન:૧ નિબન્ધ: લિખતુ-

(૧૭)

સંસ્કૃતભાષાયા: વૈશિષ્ટ્યમ્।

અથવા

બાળોચ્છિષ્ટં જગત્ સર્વમ્।

(૧૭)

પ્રશ્ન:૨ ગુર્જરભાષયા અનુવાદો વિધેય:।

(૧૮)

एकस्मिन् ग्रामे एको ब्राह्मणोऽवसत्। स वराकोऽतीव दरिद्रमासीत्। सम्पूर्णं दिनं यावत् स भिक्षार्थमाटत्। सन्ध्यासमये स उदरभरणसमर्थं स्वल्पं पिष्टं प्राप्तवान्। एकदा राज्ञो दृष्टिस्तस्मिन् ब्राह्मणे पतिता। राज्ञो हृदयं दययाऽऽर्द्रीभूतम्। तेन ब्राह्मण आहूतः। तेन तस्मै कथितम्-‘तव दुःखमहं द्रष्टुं न शक्नोमि। अद्यप्रभृति त्वया भिक्षार्थं जनगृहेषु नाटितव्यम्। मम कोशो विपुलोऽस्ति। अद्य सूर्यास्तं यावत्त्वं तस्माद्यथेच्छं धनं गृहाण। अयमत्र नियमः - सूर्यास्तपर्यन्तं यावद्धनं त्वं ग्रहीष्यसि तावत्तव, परन्तु सूर्यास्तात्पश्चात् त्वं किञ्चिदपि न प्राप्यसि।’ राज्ञोक्तं श्रुत्वा ब्राह्मणोऽतीव ब्राह्मणोऽतीव मुदितः। तेन चिन्तितम्- ‘अधुना दरिद्रता निर्मूलमुन्मूलयिष्यते, जीवन-पर्यन्तं च समृद्धिः प्राप्स्यते। भार्यां तावत् पृच्छामि कियद्धनं ग्राह्यमिति।’ स गृहं गतः।

અથવા

પ્રશ્ન:૨ ગુર્જરભાષયા અનુવાદો વિધેય:।

(૧૮)

विश्वतः ईदृग् अवगणासूरः श्रूयते यत् ‘गुर्जर-हिन्दी-मराठी इत्यादिभाषा तद्भाषकैरेव अवसानिता’। यदि तासामिदृशी दृशा, को भावी संस्कृतस्येत्यपि लोकभीतिः वर्तते। किन्तु आश्चर्यमिदं यत् भारतदेशात् बहिः संस्कृतभाषाऽध्ययनं प्रवर्धमानगत्या चलति। युरोपखण्डे जर्मनीदेशे शैक्षणिकगुणवत्तया उच्चतमेषु विद्याधामेषु (युनिवर्सिटी इति) संस्कृतभाषा शिक्षाप्यते। तस्यानुकरणरूपेण युरोपखण्डीयेषु देशान्तरेष्वपि संस्कृतभाषायाः शिक्षापनं च प्रवृत्तम्। स्विट्झरलेण्डमध्ये ग्रीष्मकालीनाः संस्कृतसम्भाषणवर्गाः सम्प्रवृत्ताः। इंग्लेण्डमध्ये लण्डनाख्यमहानगरे कतिपयप्रतिष्ठित-शालासु संस्कृतभाषाशिक्षणं निरपवादं वर्तते। तदनुकरणकामैः आयर्लेन्डदेशीयकरणप्रयासः आदृतः।

પ્રશ્ન:૩ સંસ્કૃતભાષયા અનુવાદો વિધેય:।

(૧૭)

ભારતીય પ્રજાના આદર્શો છે રામ અને સીતા. ભારતનાં બધાં બાળકો ખાસ કરીને બાલિકાઓ સીતાને પૂજે છે. ભારતમાં સ્ત્રીની સર્વોચ્ચ મહેચ્છા હોય છે. પવિત્ર, પતિભક્ત, સર્વસહનશીલ સીતા જેવી થવાની. જ્યારે આ ચરિત્રનો અભ્યાસ કરો ત્યારે તમે તરત જ જાણી શકશો કે ભારતમાં નારીનો આદર્શ પશ્ચિમનાં કરતાં કેટલો જુદો છે. પશ્ચિમ કહે છે કે, “કરી બતાવો, કરી બતાવીને તમારી શક્તિ પ્રગટ કરો.” ભારત કહે છે કે, ‘સહન કરીને તમારી શક્તિ પ્રગટ કરો.’ માણસ કેટલો વધુ પરિગ્રહ કરી શકે એ પણ પશ્ચિમે ઉકેલ્યો છે; માણસ કેટલા ઓછાથી ચલાવી શકે એ પ્રશ્ન ભારતે ઉકેલ્યો છે. આ બન્ને અતિશયતાઓ છે એ તમે જોઈ શકો છો. સીતા એ ભારતની વિશિષ્ટતારૂપ નારી છે. ભારતની આદર્શ નારી છે.

અથવા

પ્રશ્ન:૩ સંસ્કૃતભાષયા અનુવાદો વિધેય:।

(૧૭)

ભગવાન શંકર સમુદ્રમંથનમાંથી નીકળેલું વિષ ગળે ઉતારી ગયા અને તેથી વિષની કાતિલ અસરમાંથી વિશ્વ ઊગરી ગયું! આ સત્યકૃત્યથી શંકર ભગવાનને હૈયે કેવો અસીમ આનંદ થયો હશે! તે જ પ્રમાણે દુનિયામાં જે લોકો હસતે મોંએ ઝેરના ઘૂંટડા પીએ છે, કષ્ટો અને યાતનાઓ સહન કરે છે, તેમને છેવટે અમૃત જ લાભે છે- અપૂર્વ સુખ અને સંતોષ મળે છે. બાળકોના સુખને ખાતર મા બાપ કેટકેટલાં કષ્ટો વેઠે છે! છતાંય જ્યારે તેઓ પોતાના સંતાનોને સુખ પામતાં જુએ છે ત્યારે તેમનાં હૃદય કેવા અનોખા આલ્લાદથી ઊભરાઈ જાય છે! મોતને મૂઠીમાં લઈને ઝંપલાવનાર મરજીવા જ મોતી પામે છે, કિનારે ઊભા રહી તમાશો જોનારા નહિ. દેશભક્તો દેશને ખાતર અસહ્ય યાતનાઓ વેઠે છે અને હસતે મોંએ મોટા ભોગ આપે છે, છતાંય જ્યારે તેઓ દેશને આઝાદ અને આબાદ બનતો જુએ છે, ત્યારે તેમનું અંતર અલૌકિક આનંદ અનુભવે છે.

પ્રશ્ન:૪ અધો લિખિત ગદ્યખંડાત્ સંસ્કૃતભાષયા ઉત્તરં લિખતુ।

(૧૮)

સમાચારપત્રં વિભિન્નભાષાસુ પ્રકાશ્યતે। સમ્પ્રતિ દેશે દેશે તસ્ય પ્રચુર: પ્રચાર: વર્તતે। અસ્માકં દેશે અપ્યનેકાનિ સમાચારપત્રાણિ સન્તિ। અધિકાંશ પત્રાણિ તુ દૈનિકાનિ સન્તિ। અનેકાનિ પત્રાણિ સાપ્તાહિકાનિ, અર્ધસાપ્તાહિકાનિ, માસિકાનિ ચ સન્તિ। ભારતવર્ષેઽસ્મિન્ પ્રાધાન્યેન હિન્દ્યામ્ આઙ્ગલભાષાયાં વા સમાચારપત્રાણિ પ્રકાશ્યન્તે। યદ્યપ્યનેકપ્રાન્તીયભાષાસ્વપિ તાનિ પ્રકાશમ્ આયાન્તિ। ટાઈમ્સ ઑફ ઇન્ડિયા, પાયનિયર લીડરોદિપત્રાણિ આઙ્ગલ ભાષાયાં, દૈનિકજાગરણ, આજ, રાષ્ટ્રિયસહારા, સ્વતંત્ર ભારત, ગાળડીવાદિ પત્રાણિ હિન્દી ભાષાયાં પ્રકાશ્યન્તે। વિશિષ્ટઘટનાવિવરણં, વિવેચના, વિજ્ઞાપનાનિ ઇત્યાદય: સમાચારપત્રેષુ સ્થાનં લભન્તે। સમ્પ્રતિ સમાચારપત્રાણાં અગણિતા: લાભા: સન્તિ। સ્વદેશસ્ય અન્યદેશાનાં ચ વિષયે સુવિસ્તૃતં જ્ઞાનં સમાચારપત્રમન્તરા કથમપિ પ્રાપ્તું ન શક્યતે, વ્યાપારસબન્ધ્યાઽપિ આવશ્યકજ્ઞાનં વ્યાપારિણાં કૃતે સમાચારપત્રેણ જાયતે।।

પ્રશ્ના:

૧. સમાચારપત્રાણિ કીદૃશાનિ ભવન્તિ ?
૨. પાયનિયર સમાચારપત્રં કસ્યાં ભાષાયાં પ્રકાશિતં ભવતિ ?
૩. સમાચારપત્રસ્ય કે લાભા: ?
૪. નવીનપુસ્તકસમાલોચના કુત્ર ભવતિ ?
૫. સમાચારપત્રેષુ સ્થાનં લભન્તે ? દર્શયતુ।
૬. અસ્ય ગદ્યખંડસ્ય સન્દેશ: ક: ?

—X—